

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of ראש השנה דף יד
Some of the topics we will learn about today include:

A continued discussion about how we determine of which year the various crops are regarding מעשרות.

The source in the Torah for לקיטה - that picking the vegetables determines its year for מעשר

A

*How we determine
of which year
the various crops are
regarding מעשרות*

*The
SOURCE
for
ירק בתר לקיטה*

B

Performing חומרות or קולות of conflicting opinions and how we act in such cases.

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

ערלה
It is forbidden to derive any benefit from the fruit produced by a fruit tree in the first three years following its planting. These fruits are called ערלה.

B

*Performing
חומרות or קולות
of conflicting opinions*

ערלה

C

רבעי
Fruit that grows in the fourth year, following the three years of ערלה, are called רבעי. The Torah calls these fruits Kodesh and they must be brought to Yerushalayim and eaten there in a state of purity. There is a מחלוקת in the Gemara whether רבעי refers to all fruits (נטע רבעי) or only to grapes (כרם רבעי).

C

רבעי

1 So let's review.....

We had learned in the previous Daf that what determines the year of certain produce regarding מעשר is as follows:

אילן בתר חנטה

For a tree it is חנטה, when it buds - when the blossom falls off and the bud begins to sprout

ירק בתר לקיטה

For vegetables it is when it is picked

The Gemara now brings the source for this Halachah.

1

We learned in the previous Daf what determines the year of certain produce regarding מעשר is as follows:

אילן בתר חנטה

ירק בתר לקיטה

2 תניא רבי יוסי הגלילי אומר

The Posuk says;

באספך מגרנך ומיקבך

Which refers to grain, grapes and olives

מה גורן ויקב מיוחדין

שגדילין על מי שנה שעברה

ומתעשרין לשנה שעברה

Just as with grain, grapes and olives, since their primary growth is at הביאו שלישי - one-third, which is caused by the rains of up to that point, in the previous year, before Rosh HaShanah, therefore, its מעשר is also according to the previous year in which it reached the point of הביאו שלישי -

אף כל שגדילין על מי שנה שעברה

מתעשרין לשנה שעברה

So too, פירות האילן - fruit of a tree, whose primary growth is from the sap which built up in the tree by the time of חנטה - the budding of the fruit - from the rains of up to that point, its year is also determined by the חנטה to give מעשר according to the previous year, prior to חנטה.

2

תניא רבי יוסי הגלילי אומר

באספך מגרנך ומיקבך

מה גורן ויקב מיוחדין אף כל שגדילין על מי שנה שעברה ומתעשרין לשנה שעברה

שגדילין על מי שנה שעברה ומתעשרין לשנה שעברה

פירות האילן
growth is from the sap built up in the tree by the time of חנטה from the rains

הביאו שלישי
is caused by the rains of the previous year

3 יצאו ירקות

שגדילין על מי שנה הבאה

ומתעשרין לשנה הבאה

This excludes vegetables which continue to require water until they are picked, after Rosh HaShana, therefore, their Maaser is according to the New Year, and not the previous year.

3

יצאו ירקות

שגדילין על מי שנה הבאה ומתעשרין לשנה הבאה

Vegetables require water until they are picked, after Rosh HaShana

4 Rebbe Akiva has a slightly different Limud from this same pasuk
 באספך מגרנך ומיקבך
 מה גורן ויקב מיוחדין
 שגדילין על רוב מים
 ומתעשרין לשנה שעברה
 Just as grain, grapes and olives rely on רוב מים, most water -
 meaning rain, and the Torah stipulated that their מעשר follows
 the previous year, provided that they have grown a minimum of
 one-third,
 אף כל שגדילין על רוב מים
 מתעשרין לשנה שעברה
 So too פירות האילן which suffices with rainwater, follows the
 previous year's מעשר, based on חנטה.
 This excludes ירקות - vegetables
 שגדילין על כל מים
 ומתעשרין לשנה הבאה
 Since they require all sources of water, including irrigation,
 until they are picked, they follow the incoming year's מעשר,
 based on לקיטה.
 =====

4

*Rebbe Akiva
 has a slightly different Limud
 from this same pasuk*

באספך מגרנך ומיקבך

מה גורן ויקב מיוחדין אף כל
 שגדילין על רוב מים
 ומתעשרין לשנה שעברה

**יצאו ירקות
 שגדילין על כל מים
 ומתעשרין לשנה הבאה**

5 The Gemara now explains the ר"ה מחלוקת ב"ש וב"ה regarding ר"ה
 לאילנות:
 The Mishnah at the beginning of the Perek states;
 באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי
 בית הלל אומרים בחמשה עשר בו
 רבי אלעזר א"ר אושעיא explains that the reason is,
 הואיל ויצאו רוב גשמי שנה
 Since the rainy season stretches from the middle of the month
 of Cheshvan, until the month of Nissan - by the time Shvat
 arrives, the majority of the rainy season has already passed, and
 the trees have absorbed most of the moisture and sap from
 which to produce the fruit. This is at the time of חנטה.
 =====

5

מלפני:

**באחד בשבט
 ראש השנה לאילן**

כדברי בית שמאי

בית הלל אומרים בחמשה עשר בו

*רבי אלעזר א"ר אושעיא explains
 the reason is...*

הואיל ויצאו רוב גשמי שנה

*By the time Shvat arrives,
 the majority of the rainy season has passed,
 and the trees have absorbed
 most of the moisture and sap*

חנטה

This is at the time of

6 The Gemara cites a Braisa which relates an incident where רבי עקיבא picked an Esrog on the first of Shvat which was between the second and third year of a Shmita cycle, and since he had a ספק which year the Esrog was associated with, he separated both מעשר שני as if it was the second year, and מעשר עני as if it was the third year.

6 *בריי"א:*
רבי עקיבא picked an Esrog on the first of shvat between the SECOND & THIRD YEAR of a Shmita cycle
 He separated...
מעשר שני as if it was the 2nd year & **מעשר עני** as if it was the 3rd year

7 The Braisa cites a תנא קמא of ר' יוסי בר יהודה as to what was the ספק of Rebbe Akiva:

As per the מסקנא of the Gemara, The Tanna Kamma says that Rebbe Akiva was not trying to follow both Beis Shammai AND Beis Hillel - rather, he wanted to follow Beis Hillel, as is the Halachah. However, ר"ע גמריה אסתפק ליה ולא ידע אי ב"ה באחד בשבט אמרו אי בט"ו בשבט אמרו He was uncertain of the opinion of the Beis Hillel - Whether the Beis Hillel said אחד בשבט - and it's the third year already, OR, ט"ו בשבט - and it's still the second year. Therefore, he separated both מעשרות.

7 *מחלוקת תנא קמא ור' יוסי בר יהודה*
 as to what was the ספק...
 {As per the מסקנא of the Gemara}
 תנא קמא
 He followed **Beis Hillel**
 ר"ץ אמריה אסתפק ליה ולא ידע אי ב"ה באחד בשבט אמרו אי בט"ו בשבט אמרו

8 ר' יוסי בר יהודה says that Rebbe Akiva had no ספק in the opinion of Beis Hillel - It is clearly בט"ו - and we are discussing a case of באתרוג שחנטו פירותיו קודם ט"ו דאיך שבט עסקינן The budding of this Esrog began before Tu B'Shvat of the previous year, the second year of the Shmittah cycle. He picked it a year later אחד בשבט, which according to Beis Hillel is still the third year. The Gemara adds that, for that matter, he could have picked it anytime during the third year, ומעשה שהיה כך The story just happened to take place on Rosh Chodesh Shvat, but this date has no Halachic relevance according to Beis Hillel. In any case, the לקיטה was in the third year.

8 *ר' יוסי בר יהודה*
 He had no ספק in the opinion of ב"ה it's clearly בט"ו
 We are discussing a case of באתרוג שחנטו פירותיו קודם ט"ו דאיך שבט עסקינן

9 Rebbe Akiva's ספק was in a מחלוקת רבן גמליאל ורבי אליעזר in the following Mishnah:

אתרוג רבן גמליאל
אתרוג שוה לאילן בג' דרכים
לערלה ולרבעי ולשביעית

An Esrog tree is like a tree regarding three Halachos, in that the חנטה, the budding of the fruit, is the determining factor to calculate the 3 years of ערלה, the 4th year of רבעי, and the 7 years of Shmita.

ולירק בדרך אחד
שבשעת לקיטתו עישורו

And it is like a vegetable regarding one Halachah, in that the לקיטה - the picking of the fruit is the determining factor for the מעשר year.

רבי אליעזר אומר אתרוג שוה לאילן לכל דבר
רבי אליעזר holds that the Esrog tree is like a tree for all purposes, in that the חנטה is the determining factor even regarding מעשר.

Rebbe Akiva was in doubt as to whose opinion to follow. Since the Esrog of Rebbe Akiva had its חנטה in the second year and it מעשרות לקיטה in the third year, he gave both

9 מחלוקת רבן גמליאל ורבי אליעזר
Rebbe Akiva's ספק was in a מחלוקת רבן גמליאל ורבי אליעזר:

רבי אליעזר

אתרוג שוה

לאילן

לכל דבר

רבן גמליאל

אתרוג שוה...

ולירק

בדרך אחד

שבשעת

לקיטתו

עישורו

לאילן

בג' דרכים

לערלה

ולרבעי

ולשביעית

Rebbe Akiva
was in doubt as to
whose opinion to follow

10 The Gemara points out according to רבן גמליאל, although he holds

אתרוג דומה לירק בדרך אחד
שבשעת לקיטתו עישורו

The year of מעשר of Esrog is determined by לקיטה, because, like ירק, it is

גדילין על כל מים

It requires irrigation until picked.

However, its Rosh Hashanah is שבט, because it is a species of אילן which grows from the sap which has accumulated by שבט.

=====

For explanation of the Rashi regarding

מקולי ב"ש ומקולי ב"ה

Please see our review at the beginning of

'עירובין דף ז'

10 The Gemara points out
according to רבן גמליאל...

Although he holds...

אתרוג דומה לירק בדרך אחד
שבשעת לקיטתו עישורו

ראש השנה

שבט

אילן

מעשר

לקיטה

ירק